

ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ ОЧАКІВСЬКОГО РАЙОНУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Постановка проблеми.Наша країна має дуже значний рекреаційний потенціал та займає одне з провідних місць у Європі за рівнем забезпеченості природними, лікувальними та історико-культурними ресурсами, що привертає до себе значний інтерес у вітчизняних та іноземних туристів. Якщо брати загальну площу природних комплексів, придатних для рекреації і туризму, то вона становить понад 9 млн. га (це близько 15% від загальної площі країни). Але маючи таких потужний природно-ресурсний потенціал, наша країна використовує його слабо, що має не досить значний вплив на загальний рівень економіки. За офіційними даними, нині їх рівень використання становить лише 30% від загальних[1].

Загострення екологічної ситуації, зростання популярності ідей охорони навколишнього середовища та підвищення якості життя населення зумовлюють актуальність дослідження проблеми такого багатостороннього явища, як рекреація.На сьогоднішній день не існує одноставного трактування сутності таких категорій як: «рекреаційні ресурси» та «рекреаційний потенціал». Тому вони потребують подальших досліджень.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Проблематика понять «рекреаційні ресурси» та «рекреаційний потенціал» досить детально але неоднозначно висвітлена науковій літературі та працях таких науковців як: Л.А. Багрової, М.В. Багрова, О.О. Бейдика, І.В. Зоріна, В.А. Квартальнова, П.О. Масляк, М.С. Мироненко, Т.Н. Ніколаєнко, В.С. Преображенського, Н.В. Фоменко. Проблемам формування та використання рекреаційного потенціалу територій присвячені праці: В.В. Величко, Ю.Є. Дашук, О.В. Кифяка, В.І. Мацоли, І.В. Смаль, Д.М. Стеченка, Н.П. Стецько, А.М. Третяка, Ю.В. Шабардіна та інших.

Формування мети і завдань. Метою статті є аналіз рекреаційних ресурсів та рекреаційного потенціалу Очаківського району Миколаївської області.

Очаківський район розташовується на півдні Миколаївської області, омивається водами Бузького, Дніпровського, Березанського лиманів та водами Чорного моря. У своєму складі має: острів Березань, Кінбурнська коса та континентальна частина району. Район складається з 1 міста та 29 сіл.

Досліджуючи роль і місце природних ресурсів району, слід зазначити, що саме від їх запасів та якості залежить економічна та господарська самостійність регіону. Зважаючи на сьогоденний стан економіки України, це є актуальною проблемою Очаківського району. В районі є наявними такі природні ресурси як грязьові ресурси та мінеральні води, а до рекреаційних ресурсів можна віднести: Кінбурнська коса (РЛП «Кінбурнська коса», «Чорноморський біосферний заповідник», НПП «Білобережжя Святослава», штучні соснові ліси, зони кемпінгу), Національний історико-археологічний заповідник «Ольвія», острів «Березань», понад 30 км піщаних пляжів уздовж морського узбережжя району, понад 50 баз та санаторіїв відпочинку для дітей та дорослих, аквапарк (Лагірна/Чорноморська коса) та різноманітні парки та місця для відпочинку [2]. Рівень використання рекреаційних ресурсів залежить від рівня організації рекреаційної діяльності, та від того, здійснюється вона в межах одного рекреаційного підприємства або рекреаційного району чи рекреаційної галузі загалом. Рекреаційні ресурси впливають на територіальну організацію рекреаційної діяльності, формування рекреаційних районів і центрів, на їх спеціалізацію та економічну ефективність[5]. Для відновлення здоров'я і підтримки працездатності населення важливою потребою є і реалізація соціальної функції, адже рекреаційні ресурси забезпечують відновлення та розвиток життєвих сил людини, витрачених у процесі трудової діяльності. На думку науковців, розвиток рекреаційної діяльності, крім основного призначення, сприяє створенню робочих місць, на раціональне використання природних рекреаційних ресурсів, на капіталовкладення до місцевої економіки,

на вливання іноземної валюти та на стимулювання прибуткових внутрішніх галузей – транспорт, громадське харчування, зв'язок, народні промисли, рекламно-інформаційну справу[3].

На території Очаківського району найпоширенішими рекреаційними ресурсами є природні та історико-культурні. До природних рекреаційних ресурсів відносяться – природні тіла, явища, процеси, елементи ландшафту, які знаходяться на певній території і можуть використовуватися для відпочинку та оздоровлення людини. Також під природними рекреаційними ресурсами розуміють такі фактори: речовина і властивості компонентів природного середовища, які володіють сприятливими для рекреаційної діяльності якісними та кількісними параметрами і слугують або можуть слугувати для організації відпочинку, туризму, лікування й оздоровлення людей. До цих ресурсів належать: лікувальні та оздоровчі фактори багатоцільового призначення (ліси, лікувальні кліматичні місцевості, поверхневі води); лікувальні речовини (мінеральні води, грязі); рекреаційні властивості заповідних територій. До природних об'єктів рекреації відносяться: зони кемпінгу, штучні соснові ліси, грязьові та солоні озера Чорноморського біосферного заповідника та с. Покровка, парк «Геродотов ліс»; НПП «Білобережжя Святослава», РЛП «Кінбурнська коса», «Чорноморський біосферний заповідник» на Кінбурнській косі; острів Березань в місці зустрічі вод Чорного моря та Дніпровського і Березанського лиманів; понад 30 км піщаних пляжів уздовж узбережжя району; великі за об'ємом запаси лікувальних грязей які залягають під Бейкушською затокою (західне узбережжя району поблизу села Чорноморка); мінеральні хлоридно-натрієві високомінералізовані води (західна околиця міста Очаків); термальні хлоридно-натрієві розсільні води (територія курорту «Очаків») [6].

До історико-культурних рекреаційних ресурсів можна віднести – пам'ятки культури, створені людиною, які мають суспільно виховне значення, пізнавальний інтерес і можуть використовуватися для задоволення духовних потреб населення. Також вчені виокремлюють соціально-економічні рекреаційні ресурси. Соціально-економічні рекреаційні ресурси включають

матеріально-технічну базу рекреаційних об'єктів, частину матеріального виробництва, яка безпосередньо забезпечує потреби рекреації, задіяні рекреацією об'єкти інфраструктури, а також трудові ресурси, зайняті в рекреаційному господарстві[4]. До історико-культурних та соціально-економічних об'єктів рекреації можна віднести такі об'єкти Очаківського району як: Національний історико-археологічний заповідник «Ольвія» (с. Парутино); понад 50 баз та санаторіїв відпочинку, з яких близько 30 приходиться на місті Очаків, а решта на Лагірну/Чорноморську та Кінбурнську коси: найбільшими є «Курорт Очаків», «Борисфен», «Сонячний промінь», «Перлина»; 5 релігійних установ (храми, собори, церкви), 2 з них в місті Очаків; 1 стадіон республіканського підпорядкування «Артанія»; більш ніж 10 пам'ятників (майже всі знаходяться в місті Очаків): пам'ятник О.В. Суворову, пам'ятник бригадиру Горичу, пам'ятник Р.Г. Судковському, пам'ятник П.П. Шмідту, монумент П.П. Шмідту на острові Березань; 2 музеї: Очаківський військово-історичний музей О.В. Суворова та Очаківський музей мариністичного живопису імені Р.Г. Судковського.

Сьогоднішнє соціально-економічне становище міста Очакова є достатньо складним. В останні роки та території міста Очакова та району спостерігається закриття та припинення діяльності об'єктів рекреації, а саме санаторіїв та баз відпочинку, так як що року місто відвідує все менше і менше туристів та зменшується прибуток міста та санаторіїв які банкрутують через нестачу фінансування.

Висновки. Проаналізувавши рекреаційні ресурси та рекреаційний потенціал міста Очаків та Очаківського району, я дійшов висновку що, територія міста Очаків та Очаківського району дуже придатна для рекреаційної діяльності та дуже потребує розвитку туристичної та рекреаційної діяльності на основі наявних тут природних рекреаційних та історико-культурних ресурсів, а саме: поклади лікувальних грязей, географічне положення району (знаходиться на узбережжі Чорного моря), історична спадщина у вигляді музеїв, пам'ятників та археологічних знахідок.

Список літератури:

1. Стеченко Д.М. Передумови і напрямки формування туристичного ринку України // Туризм: теорія і практика. 2005. №1. С. 5-11.
2. Багрова Л.А. Рекреационные ресурсы(подходы к анализу понятия) / Багрова Л.А., Багров Н.В., Преображенский С.В. // Изв. АН СССР. Сер. Геогр. 1997. №2. С. 4-10.
3. Величко В.В. Організація рекреаційних послуг: навч. Посібник / В.В. Величко// Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова / Х.: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2013. 202 с.
4. Нудельман М. Социально-экономические проблемы рекреационного природопользования / М. Нудельман // К.: Наукова думка, 1987. 132 с.
5. Malchykova D.S. Environmental protection and spatial planning of econet strategies in regions with high level of anthropogenic transformation of geosystems / D.S. Malchykova, A. A. Ponomareva, R. S. Molikevych // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Географічні науки. – Херсон, 2015. – № 2. – С. 92-107.
6. Молікевич Р.С. Місце і роль показників здоров'я у дослідженні якості життя населення / Р. Молікевич // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. — 2015. — № 1. — С. 203—213.
7. Сімченко С.В. Сучасний стан та перспективи розвитку рекреації в межах морського узбережжя Херсонської області /С.В. Сімченко, О.В. Давидов // Регіон - 2017:стратегія оптимального розвитку: матеріали міжнародної науковопрактичної (м. Харків, 19-20 вересня 2017 р.). - Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна – 2017. – С. 121–123.
8. Мельничук А.Л. Оцінка природно-техногенної безпеки життєдіяльності населення України в розрізі районів виділених за рівнем природно-техногенних небезпек./ А.Л. Мельничук./ Географія і сучасність: Зб. наук. праць. – К., 2005. – вип.13. – С. 108-114.